

Дунда С.П.

асистент Таврійської державної агротехнічної академії, м. Мелітополь

ВПЛИВ СТАНУ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ АР КРИМ

Відомо, що людина без їжі може прожити п'ять тижнів, без води – п'ять днів, а без повітря – п'ять хвилин. Людина вдихає будь-яке повітря, а воно значніше, ніж інші елементи навколишнього середовища, потерпає від різних видів забруднень з боку промисловості, транспорту та міського господарства.

Сильно забруднює атмосферу промисловість. Аналіз впливу промислових викидів на зміни стану повітряного басейну АР Крим свідчить, що найбільша кількість забруднювальних речовин потрапляє в атмосферу від підприємств обробної промисловості – у 2003 р. питома вага забруднень ними повітря становила 49,8%, а також від виробництва електроенергії, газу та води – 33,3%.

Найпоширенішими забруднювачами атмосфери в регіоні є оксид вуглецю та сірчистий ангідрид (див. табл.). Оксид вуглецю, або чадний газ, в умовах виробництва утворюється внаслідок процесів відтворення та згоряння. Він витісняє кисень з оксигемоглобіну, знижує вміст кисню з 18–20 до 8%, впливає на вуглеводний обмін, підвищуючи рівень цукру в крові, порушуючи фосфорний обмін. Сірчистий ангідрид, або сірчаний газ, виділяється під час згоряння палива з домішками сірки, переробки сірчаних руд. Цей забруднювач подразнює слизову оболонку очей і дихальних шляхів, тривала дія малих концентрацій призводить до виникнення хронічного гастриту, гепатопатії, бронхіту, є відомості про зв'язок між вмістом сірчаного газу в повітрі та рівнем смертності від раку легенів. Великий вміст в атмосфері АР Крим оксидів азоту призводить до подразнення легенів, ди-

хальних шляхів, виникнення в них запалень, зниження кров'яного тиску. Леткі органічні сполуки здатні викликати фіброз легенів, силікоз дихальних шляхів, порушення роботи епітелію шкіри, бронхіальну астму.

Таблиця
Динаміка викидів шкідливих речовин в атмосферу підприємствами, т

	1998 р.	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2003 р. до 1998 р., %
Сполуки сірки	10870,7	8662,8	10839,6	10216,3	8017,8	10074,9	92,7
у тому числі:							
сірчистий ангідрид	10017,8	8229,2	10242,6	9603,8	7528,7	9717,3	97,0
Сполуки азоту	3856,4	3244,0	3206,4	3121,9	2529,1	2852,4	74,0
у тому числі:							
оксиди азоту	2908,0	2965,8	2916,6	2782,2	2227,6	2519,4	86,6
оксид вуглецю	9652,1	10278,9	10540,3	9979,8	10449,4	21271,6	220,4
вуглеводні	421,4	533,0	702,6	775,3	1022,3	1524,2	361,7
леткі органічні сполуки	359,3	493,8	441,3	493,1	415,7	507,0	141,1

Аналіз динаміки викидів шкідливих речовин у повітря за 1998-2003 рр. свідчить, що забруднення сполуками сірки має тенденцію до щорічного збільшення на 240 кг, оксидом вуглецю – на 2189 т, вуглеводними – на 230 т та легкими органічними сполуками – на 80 кг, а забруднення сполуками азоту має тенденцію до скорочення на 146 т щорічно. Динаміка викидів в атмосферне повітря від підприємств регіону в розрахунку на одного жителя має тенденцію до щорічного зростання на 1,02 кг/людину. У результаті підрахунків виявилось, що при збільшенні викидів в атмосферу від підприємств на 1 тис. т природний приріст населення на півострові зменшиться на 0,05 чол./1000 чол. Коефіцієнт кореляції показав обернений зв'язок між цими явищами, і можна стверджувати, що приріст населення на 16% залежить від рівня забруднення атмосфери підприємствами півострова.

Отримані дані свідчать про те, що в АР Крим назріла необхідність розробки регіональної системи управління, що сприятиме стабілізації екологічного стану. Регіон потребує:

- сталого розвитку енергетики, економії енергії та зниження енергоспоживання на базі широкого використання альтернативних джерел енергії (сонце, вітер, біогаз);
- створення регіональної системи контролю за якістю повітря та виявлення забруднювачів;
- створення служби моніторингу соціальної напруженості суспільства.